

Kerkwijzer

Contactblad van de Protestantse Gemeente Lutjegast

Kerkgebouwen:

de Kandelaar
Abel Tasmanweg 99
Tel: 0594-612973

de Torenkerk
Abel Tasmanweg 75

Website:
<http://www.pkn-lutjegast.nl>

Kerkelijk werker:

Ate Klomp
Ropta 83
9202 KG Drachten

Scriba:

J. Poelman-van de Brake
Tel: 0594-613411
e-mail: pobra@home.nl

Giro:
NL56 INGB0000 8866 59

Bank:
NL67 RABO0323 7077 34

t.n.v.: Protestantse
Gemeente Lutjegast

Redactie:

Siety Douma, Van Diemenstraat 10
tel: 0594 - 614168
e-mail: sietydouma@gmail.com

Voorplaat: Ijdensfaçade Sagrada Familia

Inhoudsopgave:

Voorwoord.....	2
E-mailadressen	3
Verjaardagen 70+	3
Inzameling Voedselbank Westerkwartier	4
Mutaties	4
Van de kerkelijk werker.....	5
Maar de lente wist het niet.....	6
Van de Kerkelijk werker	10
Heb het leven lief	12
Bid voor de wereld	15
Herontdekken... ..	16
Geurige kruiden	16
Van de Diaconie.....	19
De hoop die ons leed verzacht	22
Wij reiken naar de bron.....	23
De dokter en de dominee.....	24
Ga met God	33
Creatief kinderwerk	34
Je hoeft niet bang te zijn	35
Ben je bang voor wat er zou kunnen gebeuren?	36
Gemeenteleden elders.....	40
Kerkbalans	41
Uitleg foto voorpagina	42
Algemene Info	44
Inleveren kopy Kerkwijzer	44

Voorwoord

Deze keer ontvangt u Kerkwijzer eerder dan gewoonlijk, omdat wij nu in een situatie zijn terecht gekomen die ons totaal heeft overvallen. Ook de inhoud van Kerkwijzer is deze keer gevuld met bijdragen van gemeenteleden die aan een oproep hiertoe gehoor hebben gegeven. Op deze manier kunnen wij de komende tijd met elkaar verbonden blijven, nu het erop lijkt dat hervatting van de wekelijkse kerkdiensten voorlopig niet aan de orde is. Wel wordt momenteel de mogelijkheid onderzocht voor een livestreamdienst vanuit onze kerk; als de tijd daar is krijgt u bericht. Dus hierbij de oproep aan u om voor de komende tijd zoveel mogelijk via Kerkwijzer met elkaar in contact te blijven, door het delen van ervaringen, gedichten, liederen en Bijbelgedeelten die ons kunnen bemoedigen.

Op het moment van dit schrijven komt het bericht binnen dat in verband met het coronavirus, het bijeenkomstverbod tot 6 april verschoven wordt naar 1 juni. Dus tot die tijd geen kerkdiensten meer en andere bijeenkomsten en vergaderingen.

De voorjaars gemeenteavond is vervallen en voor de ambtsdragersbevestiging moet, zo het nu lijkt, een datum na 1 juni worden gekozen.

Ik wil alvast met u delen wat wij op de geannuleerde gemeenteavond van 16 maart naar voren hadden willen brengen.

Een belangrijk punt is het vinden van voldoende ambtsdragers voor nu en vooral in de toekomst. Voor het komende jaar waren wij er redelijk in geslaagd om de posities weer sluitend te krijgen. Heel mooi dat mensen zich beschikbaar stellen om deel uit te gaan maken van de kerkenraad. Echter, voor de lange termijn en dan met name voor het pastoraat, hebben wij de laatste jaren met veel moeite de posities kunnen bezetten. Wij zijn heel blij dat een aantal leden zich nu en in het verleden bereid toonde om een jaar langer te blijven, maar u begrijpt dat dit niet een oplossing is voor de toekomst.

Volgend jaar staan wij op een punt dat er in totaal zes ambtsdragers volgens rooster aftreden, waaronder ook de scriba.

Met de kennis van de afgelopen jaren heeft de kerkenraad besloten om voor 2021 en volgende, over te gaan op een kerkenraad van minimaal zes personen en een pastoraal werker. Wij zijn voor de juiste kerkordelijke invulling hiervan in overleg getreden met onze consulent.

Dit houdt in dat het pastoraat op een andere manier moet worden ingevuld. Wij hopen dat wij op de najaarsvergadering u beter kunnen informeren over de stand van zaken.

Wij hopen dat wij na 1 juni de zondagse eredienst weer mogen houden en elkaar weer in goede gezondheid mogen ontmoeten.

Siebrand Douma

E-mailadressen

In een tijd als deze kom je er achter hoe mooi het is om snel een email of een App te kunnen versturen. Van heel veel gemeenteleden heb ik al een e-mailadres, maar nog niet allemaal. Voor zover u het nog niet hebt doorgegeven, zou u dat willen doen zodat ik ook uw e-mailadres aan het bestand kan toevoegen en we als gemeente snel met elkaar kunnen communiceren.

Mijn e-mail is: pobra@home.nl

Hartelijke groet, Janny Poelman

Verjaardagen 70+

13 apr	T. Helmus-van der Vaart
15 apr	R. van der Velde-Poelman
18 apr	H.K. Hazenberg
24 apr	G. Ploeg-Algra
04 mei	W. Oost
30 mei	M. Veenstra-Miedema

Inzameling Voedselbank Westerkwartier

De zondagse inzameling gaat helaas niet meer, maar een donatie is meer dan welkom.

Doordat mensen momenteel minder actief kunnen zijn met het inzamelen van voedsel en door de hamsterwoede krijgt de voedselbank minder producten binnen voor haar cliënten.

Op dit moment dreigt er een tekort aan groente in blik of pot, pakjes soep en houdbare koffiemelk. Met een gift van u kan de voedselbank dan zelf die inkopen doen.

Het bankrekeningnummer is: NL47 RABO 0122 2560 69 Voedselbank Westerkwartier en de vermelding: bestemd voor voedsel.

Wilt u ook Douwe Egberts punten sparen voor de Voedselbank. Bij een bepaald aantal punten kan men daarvoor gratis pakken koffie krijgen. De punten kunt u in een envelop of plastic zakje in de krat deponeren.

Mutaties

Onttrokken:

Arjan van der Bij (dooplid)
Eelco Stokroos (dooplid)

Van de kerkelijk werker

Beste gemeenteleden,

We beleven bijzondere tijden. Nederland staat voor een behoorlijk gedeelte stil. Er zijn kwetsbare groepen en veel mensen voelen verwarring en spanning. Het coronavirus zet de boel op zijn kop. Het voelt soms onwerkelijk aan. Er zijn zorgen en ook angst misschien, worden de meeste mensen ook echt ziek door dit virus? Hoe erg wordt het allemaal?

Allerlei activiteiten zijn gestaakt en opgeschort.

Ook de kerk mag zijn deuren niet meer openen. Gelukkig is er de tv en de computer, zodat we op die manier wel vieringen kunnen volgen.

Er is een sterk beroep op ons allemaal gedaan om voorzichtig te zijn, zelfs onze premier heeft daartoe opgeroepen. Dat betekent voor mij dat het bezoekwerk tijdelijk anders zal moeten.

Het is mijn bedoeling om voorlopig met name de telefoon en/of de mail te gebruiken. Dat zijn ook prima manieren om contact met elkaar te hebben.

In deze ongewone situatie waarin we terecht zijn gekomen met z'n allen, kunnen mensen zich gemakkelijk alleen voelen en met allerlei vragen zitten. Het kan dan helpen om even met iemand te praten.

Het is uiteraard altijd mogelijk om mij te bellen. Even samen via de telefoon alles delen kan belangrijk zijn. Ja, ook als u gewoon even wilt praten, vind ik het prima dat u contact met mij zoekt.

En wilt u liever iets van uw vragen en gedachten opschrijven, u kunt mij ook een mail sturen. Ook dan kunt u een reactie verwachten.

Laten we proberen om op deze manier elkaar nabij te zijn.

Van mijn kant wens ik u alle sterkte in deze onzekere tijden. Moge God ons omringen met zijn liefde en barmhartigheid.

Een hartelijke groet,

Ate Klomp

Telefoon: 06 336 334 17,

Mail: a.j.klomp56@gmail.com

Maar de lente wist het niet.....

Het was begin 2020...

De mensen hadden een lange donkere winter achter de rug
Februari was een hele onrustige maand geweest met veel stormen en veel regen

De natuur was onrustig, alsof ze de mensen iets wilde vertellen, alsof ze de mensen ergens voor wilde waarschuwen...En toen werd het maart...

Het was maart 2020...

De straten waren leeg, de meeste winkels waren gesloten, de meeste auto's stonden langs de kant van de weg, de mensen kwamen bijna niet meer buiten en dat over de hele wereld, landen gingen op slot, de mensen konden niet geloven dat dit gebeurde, het was zo surrealistisch...Iedereen wist wat er aan de hand was

Maar de lente wist het niet

En de bloemen bleven bloeien

En de zon scheen...De eerste mooie lentedag sinds lange tijd brak aan

En de zwaluwen kwamen terug

En de lucht werd roze en blauw

Het werd later donker en 's ochtends kwam het licht vroeg door de ramen

Het was maart 2020...

De jongeren studeerden online, vanuit huis

Kinderen speelden onvermijdelijk vooral in huis

Pubers verveelden zich, ouders wisten niet wat te doen

Mensen kwamen alleen even buiten om boodschappen te doen of om de hond uit te laten

Bijna alles was gesloten ...Zelfs de kantoren, hotels, restaurants en bars

Het leger begon uitgangen en grenzen te bewaken

Mensen moesten vanuit huis gaan werken

Ondernemers kwamen in de problemen

De meeste kinderen konden niet meer naar school

Er was ineens niet genoeg ruimte voor iedereen in ziekenhuizen, operaties en onderzoeken werden uitgesteld...Iedereen wist het

Maar de lente wist het niet en het ontsproot

Ze draaide onverstoort haar jaarlijkse programma af
Ze schonk ons haar mooiste bloemen en haar heerlijkste geuren
Het was maart 2020

Iedereen zat thuis in quarantaine om gezondheidsredenen of
preventief

Sommige mensen mochten niet meer naar hun werk, anderen
moesten...

Elkaar omhelzen, kussen of een hand geven was ineens een
bedreiging

Iedereen moest flinke afstand tot elkaar bewaren, dat was
afschuwelijk

In de supermarkt waren allerlei schappen leeg

Allerlei leuke dingen gingen niet meer door, daar werd een streep door
gezet en niemand wist wanneer dat weer kon

Mensen werden beperkt in hun vrijheid terwijl er vrede was

Over de hele wereld werden veel mensen ziek en het was
besmettelijk...

Er was isolatie, ziekte en paniek....Toen werd de angst pas echt!!

En de dagen zagen er allemaal hetzelfde uit...

En de weken duurden ineens veel langer...

En iedereen hoopte dat er niet nóg meer strenge maatregelen zouden
volgen...

De mensen zaten vast in een film en hoopten dagelijks op dé held...

De wereld was vertraagd terwijl het geen vakantie was, niemand had
dit verwacht...Iedereen wist wat er gebeurde

Maar de lente wist het niet en de rozen bleven bloeien

De Magnolia stond in de knop

De vogeltjes begonnen aan hun nestjes

En toen...

Het plezier van koken en samen eten werd herontdekt

Iedereen gaf elkaar tips over leuke dingen die je met je kinderen kon
doen

Er was weer tijd om te schrijven en te lezen, mensen lieten hun
fantasie de vrije loop en verveling ontsproot in creativiteit

Sommigen leerden een nieuwe taal

Sommigen ontdekten kunst

Sommigen ontdekten dat ze niet écht leefden en vonden de weg naar zichzelf terug
Anderen stopten met onwetend onderhandelen
Iedereen had van de één op de andere dag veel meer tijd voor het gezin
Eentje sloot het kantoor en opende een herberg met slechts vier mensen
Anderen verlieten hun vastgeroeste relatie om de liefde van hun leven te vinden
Anderen boden aan om voor kwetsbare mensen boodschappen te doen of te koken
Iedereen wist ineens wat een 'vitaal beroep' was, deze mensen werden helden, ze werden meer gewaardeerd dan ooit
Anderen gingen op afstand muziek met elkaar maken of zingen om op deze manier samen te zijn
Mensen kregen oog voor eenzaamheid en verzonnen dingen om er iets aan te doen
Mensen herstelden van hun stressvolle leven
Mensen die elkaar niet kenden begonnen spontaan een praatje met elkaar
Sommigen maakten vliegers van papier met hun telefoonnummer erop zodat eenzame mensen ze konden bellen
De overheid ging bedrijven en zelfstandigen helpen zodat ze niet failliet zouden gaan of mensen zouden moeten ontslaan
Gepensioneerde zorgpersoneel bood zichzelf aan om te helpen in de Zorg
Uit alle hoeken kwamen vrijwilligers, iedereen wilde iets doen
Om 20.00 uur s 'avonds gingen mensen uit allerlei landen klappen voor alle artsen, verpleegkundigen en zorgpersoneel die keihard aan het werk waren om in de zorg alles draaiende te houden

Het was het jaar waarin men het belang erkende van gezondheid en verbinding, van saamhorigheid, van sociale contacten en misschien ook van zijn roeping, dit deed iets met het collectieve bewustzijn, dit deed iets met alle mensen...

En de economie ging bijna kopje onder, maar stopte niet, het vond zichzelf opnieuw uit

Het was het jaar waarin de wereld leek te stoppen, het jaar waarin we met elkaar in de geschiedenisboeken zouden komen...Dat wisten we allemaal

En de lente wist het niet,
En de bloemen bleven bloeien, en de bomen liepen uit
En het werd steeds warmer
En er waren veel meer vogels

En toen kwam de dag van bevrijding...
De mensen keken tv en de premier vertelde iedereen dat de
noodsituatie voorbij was
En dat het virus had verloren!
Dat iedereen SAMEN had gewonnen!!!
En toen ging iedereen de straat op...
Met tranen in de ogen...
Zonder maskers en handschoenen...
De buurman werd geknuffeld, alsof hij een broer was
En de wereld was mooier en liefdevoller geworden
En de mensen waren humaner geworden
En ze hadden weer waarden en normen
De harten van mensen waren weer open, en dat had positieve
gevolgen
Doordat alles stil had gestaan kon de aarde weer ademen, ook zij was
genezen van wat de mensen háár veel eerder hadden aangedaan

En toen kwam de zomer....
Omdat de lente het niet wist
En hij was er nog steeds
Ondanks alles
Ondanks het virus
Ondanks de angst
Ondanks de dood

Omdat de lente het niet wist,
leerde iedereen
de kracht van het leven...

Piet Miedema

Een kromme stok?

Een vraag die wel vaker gesteld wordt als er sprake is van crisis. Een crisis in je leven, of in de familie. Maar ook als er crisis is in je land of je deel van de wereld of zoals nu met de coronacrisis, waar de hele wereld mee te kampen heeft.

Ik hoorde iemand zeggen dat het wel een oorlog lijkt. Een oorlog tegen een onzichtbare vijand, tegen een virus zo klein dat we het niet (met het blote oog) kunnen zien.

We kunnen wel zien wat de effecten zijn van de aanwezigheid van dit nieuwe virus.

De overheid reageert en probeert steeds opnieuw de mensen wakker te schudden en te doordringen van de noodzaak om voorzichtig te zijn.

Wat zo ongeveer begon met 'geen handen schudden' dat lijkt intussen al veel op 'zelfisolatie': blijf zo veel mogelijk binnen, ga alleen naar buiten als het niet anders kan. We hebben het allemaal al gezien. En er zijn verdergaande maatregelen getroffen.

Het is onwerkelijk, dit hebben we nog nooit eerder beleefd.

'De kerken zijn gesloten op zondag', schreef iemand, 'dat hebben we zelfs in de oorlog niet meegemaakt'.

De één wordt er een beetje bang van, de ander onrustig. Ook zijn er mensen die zich er niet al te veel van aantrekken.

Wat moeten we er van denken als het kwaad, bij wijze van spreken, alle mensen treft?

Er komen goede en minder goede dingen in mensen naar boven. Er is egoïsme, denk aan het hamsteren of mensen die zeggen 'ik hoor niet bij een risicogroep, dus hoef ik er niet zo op te letten'. Maar er is net zo goed omzien naar de ander. Allerlei mensen bieden hulp aan bij ouderen en alleenstaanden.

Heeft het een betekenis dat dit gevaar op onze weg komt?

Wel we kunnen het een betekenis geven: namelijk dat we de goede ideeën die in ons opkomen voorrang geven boven de minder goede.

Dat we de gedachten die ook goed zijn voor andere mensen de ruimte geven en uitvoeren en de egoïstische aan de kant zetten.

Een oud beeld kwam in mij op: God kan met een kromme stok een rechte slag slaan.

Met andere woorden: er gebeuren soms hele nare dingen, maar God kan dat ten goede keren.

Dat mag waar zijn en ik geloof daar ook in, maar wij zitten in dat verhaal niet met de armen over elkaar. Er komen immers goede en minder goede reacties en gedachten in ons op, als we zo'n goede gedachte voorrang geven, dan slaan wij als het ware ook een rechte slag.

En laten we God bidden om zijn zegen, laten we Hem bidden om het goede in ons te versterken.

We mogen bidden voor onszelf, maar toch zeker ook voor anderen die het slecht(er) getroffen hebben

Gebed in een tijd van Corona...

*Heer, ontferm u,
over de mensen die ernstig ziek zijn en eenzaam en alleen,
omdat ze hun naasten niet mogen besmetten.*

*Ontferm u over de mensen,
die hun geliefde niet mogen bezoeken in hun stervensuur.*

*Ontferm u over de mensen in de zorg, de artsen en de
verpleging,
die misschien binnenkort moeten beslissen hoe
beperkte middelen ingezet worden.*

*Heer, ontferm u over onze angst om onze dierbaren, om
onzelf.*

*Geef ons moed en rust, dat ons leven in uw hand is,
dat we geborgen zijn in U, omdat we dat altijd waren...*

Ate Klomp

Een lied geschreven voor en gezongen door Liesbeth List.
Er wordt wel gezegd dat het haar levensmotto is. Een hoopvol lied, met een mooie meeslepende melodie, heel goed passend bij de tekst:

Heb het leven lief
 Als de stormwind gromt en als de lente komt
 En verberg je niet
 Als de regen valt of de donder knalt
 Zing het hoogste lied
 Vlieg in vogelvlucht door de blauwe
 lucht
 Heb het leven lief
 En wees niet bang

Als waarmee je huilt
Je kunt uit je as herrijzen
Het geluk van het moment
Zet een streep door het verleden

Heb het leven lief
Met je ogen dicht of in het volle licht
Hou van wie je ziet
Pak de liefde vast en verlies haar niet
Heb het leven lief
In de grijze nacht en als de morgen lacht
Heb het leven lief
En wees niet bang

Bedreigt de maatschappij ons?

Afgelopen week was ik bezig om de tijdschriften van mijn overleden moeder op te ruimen en toen las ik onderstaand artikel en was er meteen door gegrepen, want hoe actueel is dit ook in deze tijd. Het heeft overeenkomsten met een nieuwsbericht wat afgelopen week in de krant stond dat de lucht boven Wuhan in geen jaren zo schoon was geweest.

Onderstaand artikel is in 1971 (bijna 50 jaar geleden) geschreven door Mw. F. van der Bend-Petersen secretaresse van het blad: “de Gereformeerde vrouw “.

Bedreigt de maatschappij ons?

Hoe meer we lezen en horen over wat ons bedreigt, niet in de verre toekomst, maar nu op dit ogenblik, hoe minder we durven denken dat het zo’n vaart niet loopt.

Die bedreiging komt niet van één kant, maar van alle kanten op ons af. Steeds meer mensen kijken dan ook bezorgd naar de wereld om hen heen en worden angstig wanneer ze aan de toekomst van hun kinderen denken.

Zal de wereld nog leefbaar blijven met steeds meer lawaai, steeds meer haast, steeds meer beton, steeds meer welvaart, maar zonder frisse lucht, zonder natuur en zonder weldadige stilte.

Wat blijkt de mens groot te zijn in het uitdenken van technische vaardigheden, maar hoe klein in het hanteren hiervan.

Wij hebben onszelf opgescheept met de atoombom, maar geen mens en geen synode weet wat er nu verder mee moet gebeuren.

We hebben computers gemaakt, maar het lijkt erop dat in de toekomst computers ons maken en breken.

We hebben welvaart, maar zo langzamerhand heeft de welvaart ons.

We zijn baas in eigen huis, zolang de burens tenminste een poosje stil willen zijn .

Wij willen geen misoogsten meer, maar nu spuiten we het hele biologische evenwicht in de vernieling.

We hebben prachtige industrieën, maar ze stinken zo onbeschoft, dat we straks geen lucht meer hebben om in te ademen.

We gooien onze rommel in het water, maar straks hebben we geen water meer om te drinken.

Het is goed om alles eens op een rijtje te zetten, want zelfs in deze korte samenvatting komt duidelijk uit dat de maatschappij ons wel degelijk bedreigt wanneer we niet oppassen.

Echter...de maatschappij is niet iets wat we hebben te accepteren zoals het zich aan ons voordoet, maar de maatschappij is het leefmilieu van de mens, die hij zelf kan vormen en misvormen.

Anders wordt psalm 8 een aanklacht:

Gij doet hem (de mens) heersen over de werken uwer handen, alles hebt Gij onder zijn voeten gelegd.

Maar wij heersen niet meer, wij worden beheerst, door onze techniek, onze welvaart, ons materialisme en ons egoïsme.

Daarom zullen wij alles moeten doen om deze mentaliteit te veranderen.

Daarom zullen wij allen een brok welvaart moeten opofferen om weer welzijn te krijgen.

Uit egoïsme en altruïsme.

Kent u dat laatste woord niet zo goed?

Vindt u het een moeilijk, vreemd woord?

Dat vinden meer mensen.

Dat woord leer je alleen maar door de Bijbel te kennen.

Want het is het tegenovergestelde van egoïsme = eigenliefde.

Dea van der Heide-Swieringa

Bid voor de wereld

Sippie Solle

Herontdekken...

Het is de laatste passage uit een column van Gert-Jan Segers. Het raakte me, ik herkende het en had het niet beter kunnen verwoorden en ik mocht het met zijn toestemming plaatsen in Kerkwijzer:

“Ons leven valt even stil om vervolgens het leven weer te herontdekken. In een hectisch en jachtig leven waarin we elkaar vaak kwijt zijn, zien we elkaar nu weer en merken we dat we elkaar heel hard nodig hebben #Gert-Jan Segers”.

Menka Douma-van der Vinne

Geurige kruiden

De voorlopig laatste bijeenkomst in onze kerk was de bidstonddienst. Het ging over ons omgaan met de schepping en de voorganger John Bassie sloot af met:

„we moeten onder de indruk blijven van wat God heeft gemaakt”.

Ik moest aan die woorden denken toen ik het boekje *Alles over geurige kruiden* van Marie-Luise Kreuter las.

Daarin las ik o.a. de zin: *-dat de natuur niet ongestraft verwaarloosd mag en kan worden-*.

Duizenden jaren lang werden kruiden in zowel de voeding als de geneeskunde hogelijk gewaardeerd.

Pas in de 20ste eeuw belandden deze schatten van de natuur

in de marge. Tegenwoordig ontdekken we ze opnieuw - voor de tuin, voor de keuken en voor de huisapotheek.

In o.a. India, Egypte en Babylonië werden artsenijplanten verzameld en verbouwd.

Een aantal komen we nog altijd tegen in de tuin en keuken: bv. tijm, karwij, laurier, dille en venkel.

De basis voor onze middeleeuwse kruidentuinen werd in de Griekse en Romeinse Oudheid gelegd.

Beroemde geneesheren en botanici verrichtten destijds onderzoek naar de geneeskrachtige planten van hun vaderland. Uitgaande van eigen observaties en ervaringen schreven ze hun later wereldberoemde werken. Hippocrates, Theophrastus, Galenus en Dioskorides beïnvloedden tot in de nieuwe tijd de geneeskunde en plantengeneeskunde van het avondland. De kruidenkennis uit het oude Rome werd ons overgeleverd door Plinius de Oudere en Columnella. De praktijk van de kruidentuin stamt evenwel van de Benedictijnenmonniken, die de Alpen overtrokken om de Germanen en Franken te bekeren.

Hun bagage bevatte naast de Bijbel ook de zaden van belangrijke genees- en specerijkruiden die inheems waren in de landen rond de Middellandse Zee. Zo bereikten salie, knoflook, tijm, rozemarijn, wijnruit en vele andere kruiden de kloostertuinen van de Middeleeuwen.

Mondeling en schriftelijk werden de ervaringen met geneeskrachtige en specerijplanten doorgegeven tot in het begin van de 20ste eeuw. Pas met het tijdperk van industrie en techniek kwam er een einde aan de levende overlevering die de ervaringen tot dan toe van de ene op de volgende generatie had overgedragen. Veel recepten raakten in vergetelheid.

Een jaar of vijftig – grofweg van de jaren twintig tot de jaren zeventig – geloofde men toe te kunnen komen zonder zoiets ‘primitiefs’ als de eenvoudige kruiden langs de rand van de weg. De chemie veroverde met snelwerkende pillen en spuiten de geneeskunde. De belangrijkste geneesmiddelen stamden niet meer uit de natuur maar uit de fabrieken.

Ook uit de keuken verdwenen veel natuurproducten, daaronder ook de gevarieerde veelzijdigheid van kruiden. In plaats van met rode bietensap kleurde men spijsen met kunstmatige kleurstoffen; echte vanillestokjes werden door ‘handige’, maar synthetisch gefabriceerde vanillesuiker vervangen. De kookkunst verarmde, terwijl conserven en

kant-en-klare maaltijden het leven vergemakkelijkten. Eigengemaakte voedingsmiddelen kregen het stempel 'achterlijk en boers' opgeplakt. Moderne mensen moesten er niet meer aan denken zelf hun kool te verbouwen. Dat met de transformatie van hun moestuinen in decoratieve oases ook de bescheiden, heilzame kruiden uit hun leven verdwenen, realiseerden de meesten zich niet.

Het inzicht dat de vooruitgang ook gepaard ging met een gevaarlijk inboeten aan levenskwaliteit verbreidde zich pas weer in de jaren zeventig. Vele mensen bezonnen zich erop dat de natuur niet ongestraft verwaarloosd mag en kan worden. Miljoenen waren intussen aan bovenmatig pilgebruik gewend en moesten daarvoor vaak met onaangename bijwerkingen betalen. In commerciële voedingsmiddelen werden steeds vaker schadelijke stoffen ontdekt. De terugkeer naar eenvoudige en gezondere levensvormen zette in. In deze beangstigende situatie, waarin de moloch van de vooruitgang reeds donkere schaduwen op alle gebieden van het privéleven wierp, ontdekte men ook de voordelen van eenvoudige kruiden opnieuw. In onze keukens zijn kruiden opnieuw populair. Menigeen proefde ze op een vakantiereis en nam uit Italië of Spanje het recept voor een aromatische rozemarijnkip of tomatensalade met basilicum mee naar huis. In brede kring bestaat intussen grote vraag naar een rijke keus aan verse kruiden. Zelfs supermarkten bieden tegenwoordig 'buitenissige' kruiden als dragon, citroenmelisse en lavas aan. Het beste en intensiefste aroma hebben echter nog altijd de kruiden die u in eigen tuin of op de vensterbank plukt en verwerkt.

Daarbij komen niet alleen de fijnproevers aan hun trekken.

Elk keukenkruid is ook een geneeskruid.

Aan de herontdekking van kruiden hebben beslist ook de talrijke biotuiniers bijgedragen, die heel bewust heilzame, geurende planten in hun tuinplanning opnemen. Vaak grijpen ze daarbij terug op ervaringen uit oude boerentuinen.

Tot zover een deel uit het boekje van Marie-Luise Kreuter.

Ik hoop dat men, indien mogelijk natuurlijk, weer kruiden in de eigen tuin gaat kweken.

Dat het u mag smaken.

Waar een bidstond voor (kruiden)gewas en arbeid al niet toe kan leiden....

Op weg naar Pasen sluit ik af met:

Maria stond dicht bij Jezus' graf
bracht **reukolie** mee in een karaf
aan uw voeten Heer
leg ik **kruiden** neer
voor U die al mijn zonden vergaf!

(van Greta Casier)

Henk Pera

Van de Diaconie

Een weg door het donker, maar het licht in de rug.

Vanmorgen, zondag 22 maart, zat ik te luisteren naar een tv uitzending van onze landelijk PKN. Hierin ging ds. René de Reuver voor. Zijn verkondiging raakte mij diep, wij zijn door deze coronacrisis op elkaar aangewezen. Zonder elkaar kunnen we niet. Velen zullen de zondagse eredienst missen en gelukkig is er iedere zondagmorgen een alternatief op tv.

Bezinning, verantwoordelijkheid en saamhorigheid is bij ieder van ons nu door gedrongen. Wij staan er bij stil dat wij elkaar nodig hebben. Vaak nu even niet fysiek maar via telefoon, sociale media enz. Hoe lang dit nog gaat duren weet niemand van ons, maar het verlangen is er om onze nood uit te spreken naar God.

Als teken van verbondenheid, hoop en troost doen wij mee met de landelijke actie van Klokken van Hoop. <https://www.klokkenvanhoop.nl/> Iedere woensdagavond zal de klok van de Torenkerk om 19.00 uur een kwartier luiden. Zo hopen we de boodschap te verspreiden en worden wij herinnerd om aan elkaar te denken.

Op www.kerkdienstgemist.nl kunnen wij op zondag interactief kerkdiensten bijwonen.

Als diaconie zijn wij aan het brainstormen, wat kunnen wij voor elkaar betekenen hier in ons dorp. Wij zijn op elkaar aangewezen.

Voedselbank Westerkwartier heeft momenteel voedseltekorten, met name voedsel in blik. Als diaconie hebben wij daar 500 euro voor gedoneerd, zodat ook de mensen die het nodig hebben voldoende kunnen krijgen.

Mocht u hulp nodig hebben, bijvoorbeeld bij boodschappen, medicijnen halen of iets anders dan kunt u een beroep doen op de diaconie. U kunt daarvoor contact opnemen met:
Kees de Wit tel. **06 41 31 575 50**
Wij gaan dan ons best doen om u te helpen voor zover dat binnen onze mogelijkheden ligt.

Met het licht in de lucht zoeken wij de weg in het donker.
Graag wil ik afsluiten met een gebed welke ik las op de website van onze PKN

*God,
het is stil op straat
een kwaad virus waart als een spook
rond over uw wereld
en wij weten niet hoe en
wat en hoe lang.*

*Richt onze ogen op U
en op Uw Zoon Jezus Christus,
die kwam om mensen te redden.*

*Schenk ons uw goede Geest
om te vertrouwen op een nieuwe morgen.*

*Trouwe God, bevrijd ons van zorgen
en kom gauw!*

Amen

(Hans Tissink, bij Lied 1003: Stil is de straat)

Collecte

Zondag 12 April voor Kerk in Actie: Onderwijs geeft kansarme kinderen toekomst. Helaas kan er dan niet in de kerk gegeven worden, maar wel kunt u een gift overmaken op het rekeningnummer wat hieronder genoemd wordt.

In India worden duizenden Dalit-kinderen gediscrimineerd en buitengesloten omdat ze niet bij een kaste horen. Samen met lokale partnerorganisaties wil Kerk in Actie deze kinderen helpen om uit de cirkel van armoede te komen en niet meer buitengesloten te worden. Ze zijn voor en na schooltijd welkom in een Bala Bata, een speciale dorpsschool. Daar krijgen ze huiswerkbegeleiding en muziek-, dans- en sportlessen. Zo krijgen ze meer zelfvertrouwen en verbeteren hun schoolprestaties. Ook wordt er gekeken naar de thuissituatie van de kinderen. Door deze liefde en aandacht ontdekken kinderen dat ze de moeite waard zijn. Met Pasen collecteren we voor dit werk, zodat jaarlijks bijna 4.000 kinderen een betere toekomst krijgen. Geef in de Paascollecte of **maak uw bijdrage over via NL 89 ABNA 0457 457 457 t.n.v. Kerk in Actie o.v.v. Paascollecte.**

Meer informatie: www.kerkinactie.nl/veertigdagentijd Helpt u mee om deze collecte tot een succes te maken? Hartelijk dank!

Namens de diaconie,
Kees de Wit

De hoop die ons leed verzacht

Een mailtje met daarin de vraag of we als gemeenteleden een bijdrage willen leveren aan een speciale editie van Kerkwijzer. Bij het lezen schieten er allerlei gedachten door ons hoofd, maar hoe maken we dit concreet in woorden, en wat willen we daarmee eigenlijk zeggen?

Wat gebeurt er deze dagen en wat doet dit met ons mensen?

Kijkend naar ons eigen leven, zijn we blij dat we nog mogen en kunnen werken. Maar verder zijn onze agenda's leeg, iets wat eigenlijk nooit voorkomt. Gaandeweg de dagen merken we dat dit ons ook wel weer een gevoel van rust geeft, we worden stop gezet in de hectiek van het leven. Als gezin brengen we nu meer tijd samen door, en hieruit ontstaan ook mooie dingen.

Tegelijkertijd beseffen we ons dat dit voor veel mensen anders is. Mensen die alleen zijn, mensen in verpleeg- en verzorgingshuizen, mensen die ziek zijn. Zij kunnen deze periode beleven als beangstigend en eenzaam.

Omdat wordt gevraagd sociale contacten te minimaliseren komt er minder bezoek en duren de dagen lang. Dit zien we ook in onze naaste omgeving. Wat is het dan fijn dat we elkaar een kaartje kunnen sturen, (video) bellen, of een appje, foto, bemoedigende teksten via de sociale media, om te laten weten dat we aan elkaar denken, en zo voor even het gevoel van eenzaamheid weg te kunnen nemen.

Dit is wat wij als burens, familieleden, dorpsgenoten en medechristenen voor elkaar kunnen doen, omzien naar elkaar.

Maar bovenal is het voor ons Christenen een troost en voorrecht te weten dat we ons altijd omringd mogen weten door onze liefdevolle Vader, die naar ons omkijkt en onze angsten en verdriet ziet en ons nooit alleen laat.

Afgelopen week kregen we via de app onderstaande tekst, geschreven door Corrie ten Boom:

Als we het nieuws lezen zeggen we:

“het ergste komt nog”

Als we de bijbel lezen kunnen we juichen:

“Het beste komt nog”

De hoop die ons leed verzacht.

Vriendelijke groet,
Tjeerd en Janneke Hoekstra

Wij reiken naar de bron

Wij reiken naar de bron van 't licht,
dat duisternis bestrijdt,
alle heuvels slecht en voeten richt
en een mens weer mens laat zijn.

Het leidt ons aan de pijn voorbij,
spant zelfs de regenboog
over wateren zo diep, zo stil,
waarin zich verdriet bewoog.

Het spreekt tot ons van hoop en troost
door God ons aangereikt,
omdat hij ons zeer te na wil zijn
en in liefde ons bereikt.

Een gedicht van Alfred Bronswijk

Ate Klomp

De dokter en de dominee

“Ze luisteren naar mij, maar ze geloven jou”

De dokter en de dominee van Rouveen, dorp op de Biblebelt in de gemeente Staphorst, zijn elk op eigen wijze hoeders van de dorpelingen. De dokter komt uit Iran, de dominee is ‘geroepen door God’. Toch verstaan ze elkaar.

Reza Pezeshki Nia, in 1974 geboren in Teheran, kwam op zijn zeventiende met zijn ouders en drie broers aan in Nederland. Dat was in 1990. Reza leerde de taal, deed in een jaar de laatste drie klassen van het vwo en ging geneeskunde studeren in Groningen. „Op mijn veertiende wist ik dat ik dokter wilde worden”, zegt hij. „De docent biologie, in Teheran, had een kikker meegenomen en wekte voor de klas de reflexen op. Ik dacht: wow, dit is het.”

Na zijn studie werkte hij in verschillende ziekenhuizen, specialiseerde zich tot huisarts en begon in 2012 als waarnemer voor andere huisartsen in de dorpen rond Zwolle. Toen werd het januari 2015. De huisarts in Rouveen, een kerkdorp in de gemeente Staphorst, midden in de Biblebelt, had zijn sleutelbeen gebroken en vroeg hem om voor een paar dagen zijn werk over te nemen. „Op de tweede dag”, zegt Reza, „wist ik dat ik hier wilde blijven.”

Hij zit achter zijn bureau, dinsdagmiddag 3 maart. De praktijk, met een psycholoog, een diëtist, verpleegkundigen en assistenten, is niet ver van het dorpsplein, tegenover de Gereformeerde Kerk. Honderd meter naar links is nog een Gereformeerde Kerk. Honderd meter naar rechts staat de Hervormde Kerk, de oudste (bouwjaar 1641) en grootste van de drie. En een kilometer in de richting van Staphorst, tussen rietgedekte boerderijen met felgroen geschilderde luiken: het kerkje van de Oud Gereformeerde Gemeente. Wat maakte dat Reza Pezeshki Nia, ongelovig, zich hier meteen zo prettig voelde? „Bijna niet uit te leggen”, zegt hij. „Het is iets met verbondenheid. Ik had meteen een klik met de mensen hier.” Half februari, vlak voor corona, had hij me een mailtje gestuurd: of hij eens over zijn werk in dit bijzondere deel van Nederland mocht vertellen.

Altijd een bijbel bij de hand

De huisarts voor wie hij in januari 2015 had waargenomen, een dokter van de oude stempel, witte jas, altijd een bijbel bij de hand, was al op leeftijd, maar had het niet over stoppen – tot hij Reza een halfjaar later opbelde en riep dat hij hem onmiddellijk wilde spreken. Reza: „Oe, dacht ik. Wat heb ik misdaan? Om acht uur zagen we elkaar op de post en toen zei hij dat hij zijn praktijk aan me wilde verkopen.” Hij slaat met zijn vuist in zijn hand. „Ik wist het! Hij had met een paar kandidaten gesproken, zei hij. Maar de patiënten vroegen naar mij.”

In het begin liepen er ook patiënten bij hem weg. Die *donkere*, de man met die *brune hoet* (bruine huid) en zijn baard, een *mohammedaan* misschien wel, was die te vertrouwen? „Mijn voorganger vroeg of we niet met de huisartsen in Staphorst om de tafel moesten, om te voorkomen dat de mensen naar hen zouden overlopen. Nee, nee, zei ik. Het komt wel goed.”

En het kwam goed. „Ik begon met 2.900 patiënten en nu zijn het er 3.400.” Veel, ja. Een gemiddelde praktijk in de stad heeft 2.000 patiënten per huisarts. Maar in een dorp als Rouveen, zegt hij, gaan de mensen niet zo snel naar de dokter. Die klik, wat bedoelt hij daarmee? Nu moet hij een beetje voorzichtig zijn. Patiënten moeten zichzelf niet in zijn verhaal herkennen. In de voorbeelden die hij geeft zijn details veranderd of vermengd met andere gevallen. „Ik ben direct”, zegt hij. „Ik benoem de problemen. Praten doen de mensen hier niet, dat hebben ze niet geleerd. Komt er een jonge vrouw bij me, gereformeerd, ongetrouwd. Dokter, ik heb zo’n buikpijn, hier en hier en hier. Ik onderzoek haar, ik vind niets, ik laat haar terugkomen, ik praat met haar, en na de derde keer, ik heb nog steeds niets gevonden, zeg

ik: heb je eraan gedacht dat je misschien lesbisch bent. Ah! De opluchting! Nu woont ze samen met een vriendin.” Niet in Rouveen, nee. Veel te streng voor hun kinderen. Onderdrukte seksuele gevoelens, die ziet hij hier veel. En ouders die veel te streng voor hun kinderen zijn. „Komt een vader binnen met zijn zoontje, hij duwt hem naar voren en zegt: geef de dokter een hand. Dat kind begint te huilen. HOU OP MET HUILEN. Ik zeg tegen de vader: ga even zitten, we gaan het over hechting hebben. Jij bent de veiligheid van je zoon en als jij dit doet” – hij geeft een duw in de lucht – „dan wordt hij bang. Ja, maar hij moet jou groeten. Nee! Hij moet worden gerustgesteld! Een meisje komt hier met oorpijn. Haar moeder zegt: ze slaapt niet, dokter, ze moet een kuur. Het meisje oogde niet ziek, met de oren was niets aan de hand. Ik zak wat door mijn knieën. Lieverd, waarom kun je niet slapen? Hoe gaat het op school? Ze begint vrolijk te vertellen. Ik terug naar de moeder: vergeet die kuur, je dochter wil aandacht, daarom stelt ze zich aan. Aandacht? Waarom dan? O, o, denk ik, arme vrouw, wat heb jij zelf gemist dat je dat niet snapt? Als mijn zoon van zestien buikpijn heeft en ik zeg dat het vanzelf overgaat, dan wijs ik hem af. Maar als ik zeg: ga maar even liggen, ja, inderdaad, deze spier is een beetje stijf, dan weet hij dat hij altijd bij me kan aankomen.”

Praten doen de mensen hier niet, dat hebben ze niet geleerd

Reza Pezeshki Nia huisarts

Relatieproblemen ziet Reza Pezeshki Nia ook veel, uit angst voor intimiteit. „Een vrouw komt bij me met duizelingen en tintelingen in haar handen. Niets te vinden, allemaal stress. Ik weet dat haar man ernstig ziek is. Hij gaat sterven. Laten we met je man gaan praten. Nee, dokter, dat durf ik niet. Maar lieve vrouw, we kunnen het toch proberen? We gaan samen naar haar man en ik zeg tegen hem: jij gaat dood en zij is verdrietig, praat met haar. Nee, dokter, dat kan ik niet, daar ben jij voor. Pardon? Je ziet je vrouw lijden en jij zegt dat je niet met haar kan praten? Dat fascineert me dus. Ik denk: wat kan ik doen? En wie is er voor deze man in zijn angst en zijn eenzaamheid? Mensen kunnen hier veertig jaar met elkaar getrouwd zijn, en ze zijn vreemden voor elkaar.”

Wat kan hij doen? „Ik adviseer om boeken te lezen. Boeken van Rika Ponnet, een relatie-expert en seksuologe. *Blijf bij mij*. Gaat over hechting. Boeken van Esther Perel, van Sue Johnson, een Canadese relatietherapeut. *Houd me vast*. Ze willen het lezen. Ze zijn heel gemotiveerd. Ik zeg: je zegt dat je buikpijn hebt, maar je voelt je niet gezien en niet gehoord. Ik zeg: jij en je man, jullie vallen elkaar alleen

maar aan, jij hebt het gedaan, nee, jij hebt het gedaan. Er is geen winnaar. De psychologe hier in de praktijk zegt: Reza, ik geef ze huiswerk en na een week hebben ze alles keurig gemaakt.” Hij lacht. „Ik kan me niet voorstellen dat er iemand op aarde is die basaal géén psychische schade heeft opgelopen in het domein van erkenning, waardering, begrip en liefde. Het belangrijkste is dat we het zien en er iets mee doen.”

Hier klopt iets niet

Over de dagelijkse medische dingen als oorontsteking en hoge bloeddruk heeft hij het nu even niet. Hij heeft het over wat zich uit als een lichamelijke klacht, maar in werkelijkheid iets anders is. De gevolgen van seksueel misbruik. „Dat benoem ik ook”, zegt hij. „Komt een meisje van dertien met haar zusje, de moeder is thuisgebleven. Zusje gaat naar de wachtkamer, het meisje huilt, au, au, au. Ik zeg tegen haar: hier klopt iets niet, iemand heeft je pijn gedaan. We gaan nu samen naar je moeder. We gaan praten.” Hij zucht. „Wie doet het anders? Niemand.” Waarom wordt het van hem geaccepteerd? „Omdat ik een buitenstaander ben. Je kunt ook vragen wat het in mij is dat ik dit wil. Hart voor de patiënt? Ja. Goed gevonden willen worden? Ook. Verder? Ik heb iets met de mensen hier, noem het liefde. De verbinding met hun diepste gevoel is hun ontnomen door hun geloof en dat is eeuwenlang een voordeel geweest. Als er een ziekte uitbreekt, als je kinderen sterven, als de oogst mislukt, als je moet trouwen met iemand die jij niet hebt uitgekozen, kun je maar beter niet te veel voelen en altijd naar boven te wijzen: daar is over jou beslist. Ik zeg tegen patiënten: jij met je bijzonder mooie grote hart dat nooit is aangeraakt, wat wil je zélf? Als je zo dichtbij komt, wordt iedereen emotioneel. Ik zeg: je kijkt niet naar je eigen behoeften, je bent boos en ontevreden, je reageert het af op je vrouw. Wat wil je? Dat ze me een knuffel geeft, dokter. Ja, en jij doet bot tegen haar.”

Bijbel van de dominee

Op het bureau van Reza Pezeshki Nia ligt ook een bijbel, in de Statenvertaling van 1637.

Heeft hij van de dominee gekregen „Dominee Romkes van” – hij moet het even googlen – „de Oud Gereformeerde Gemeente”. Hij slaat de bijbel open bij het boek Esther, ‘lieflijke jonge dame’ in het Perzisch, en laat plaatjes van twee mozaïeken zien: van de Joodse Esther, die door de Perzische koning tot vrouw was genomen, en van haar oom

Mordechai, met wie ze de door de Perzen beraamde ondergang van het Joodse volk wist te voorkomen. Reza streekt ze met een wijsvinger. Hij heeft ze laten fotograferen en uitvergrooten en gaat ze ophangen in de nieuwe praktijkruimte die hij net heeft gekocht. Hoe kent hij dominee Romkes? Dat is een verhaal, zegt hij, dat hij liever met de dominee samen vertelt. Hij zal hem uitnodigen.

Dan brengt hij me in zijn auto naar station Meppel. Onderweg wijst hij naar de nesten met ooievaars, naar de oude boerin die met een gebogen rug haar tuintje staat te wieden. Haar man is net overleden. Hij was erg benauwd, maar hij wilde geen morfine, dat was tegen zijn geloof. Reza Pezeshki Nia vertelt over mensen hier die om dezelfde reden niet verzekerd zijn. Een vrouw van wie de man maandenlang in het ziekenhuis lag, vond elke week een envelop met geld voor haar deur. „Dat wordt door de gemeenschap opgebracht.” Hij komt hier in huizen waar de tijd stilstaat. Geen televisie, een kachel die tevens tot fornuis dient, in de winter elke avond om zes uur naar bed. Ja, zegt hij, het zou ook een verlies zijn als dit allemaal zou verdwijnen. Als de mensen hier net zo hyperindividualistisch zouden worden als buiten de Biblebelt, meer bezig met zichzelf dan met de ander. Maar hij ziet het nog niet zo snel gebeuren.

Visser der mensen

Harm Romkes, de dominee van de Oud Gereformeerde Gemeente in Rouveen, is in 1975 op Urk geboren. Op zijn zestiende kwam hij van de zeevaartschool en werd visserman op de Noordzee. Op zijn dertigste, hij was getrouwd en had al drie kinderen, stapte hij over op de duwvaart, met een eigen schip. Tien jaar later begreep hij dat God hem geroepen had om visser der mensen te worden. De landelijke commissie van onderzoek van de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland achtte, zeer uitzonderlijk, zijn roeping volkomen geloofwaardig en was overtuigd van zijn bekering. Romkes mocht proponent worden (wel preken, geen eigen gemeente) en daarna lerend ouderling. Sinds anderhalf jaar is hij predikant in de volle bediening der sacramenten.

Het is donderdag 12 maart, in Rouveen is net het eerste geval van corona vastgesteld, en dominee

Romkes zit in zijn zwarte pak in de spreekkamer van Reza Pezeshki Nia. Die zit op ruime afstand tegenover hem, in een geruite broek en coltrui, en luistert aandachtig naar Romkes' bekeringsverhaal. Alleen als de assistentes hem roepen loopt hij naar buiten, en komt dan terug

met nieuwe koffie, met eierkoeken, met kibbeling van de viskraam. Romkes' verhaal duurt meer dan twee uur. Het begon ermee dat hij op zijn achttiende voor het eerst het besef kreeg, zoals dat heet, van een Hogere Macht die alles weet en alles ziet. „Het was zondagochtend, ik lag op bed, en om een uur of negen riep mijn moeder me, om tien uur begon de kerk. Maar ik bleef slapen. Ik was de avond ervoor met mijn vrienden op stap geweest, ik bleef liever liggen. Om vijf voor tien, mijn moeder was al weg, werd ik in één keer klaarwakker, waarom kan ik niet verklaren, en kwam dit versje in mijn gedachten. Ik hef mijn ogen op tot U, Die in de hemelen zit. Psalm 123. Het kwam zeer krachtig bij me. Ik heb me nog nooit zo snel aangekleed, ik móést naar de kerk. Ik kom binnen, het orgel speelt al en krek dát versje wordt gezongen. Dan kan je praten over toeval. Maar voor mij is er geen toeval. Alles wat op aarde gebeurt ligt vast. Elk mensenleven ligt vast.”

‘Opeens hoor ik een stem’

Een jaar later, zijn grootmoeder ligt op sterven. „Ze had de gevreesde ziekte, de vliegende eh... gevreesde ziekte.”

„Een infectie?”, vraagt Reza.

„Kanker. De laatste week van haar leven was ze tot ruimte gekomen, ze had de volle hoop dat ze wist waar ze naartoe reisde, op grond van het bloed van Christus. Dat is het enige fundament op grond waarvan we kúnnen afreizen. Buiten Christus is geen leven, maar eeuwig zielsverderf. Zaterdagochtend ben ik bij haar en ze waarschuwt me ernstig: jong, ik lig nu voor de dood, maar jij komt er ook ooit voor te liggen en kun jij dan sterven?

's Middags zit ik in de kroeg, ik vóél dat het verkeerd is, dus ik ga naar huis en onderweg kom ik mijn schipper tegen. Hij zegt: je grootmoeder is gestorven. Bij het condoleren een paar dagen later zegt mijn moeder: ga jij gauw eens even bij je grootmoeder zitten. De kist met haar stoffelijk overschot staat in de consistorie, bij ons op Urk in de Oud Gereformeerde Kerk. Nee, moeder, dat doe ik niet. Ja, doe dat maar. Ik ga het toch doen en ik zit daar helemaal alleen. Ik kijk naar die kist en opeens, ik kan dat niet uitleggen, opeens hoor ik een stem: HEDEN IK, MORGEN GIJ. Ik geloof dat in de dadelijkheid. HEDEN IK, MORGEN GIJ. Ik kreeg wéér een indruk van wie God is, heilig en rechtvaardig, en van wie ik was, ellendig, stoffelijk. Ik was zo overweldigd dat ik plat op de vloer terechtkwam, op mijn knieën,

helemaal verbroken, en ik kon alleen maar zeggen: HEERE, bekeert mij.”

Alleen in Christus' bloed is behoudenis, ook in tijden van corona

Harm Romkes dominee

Bijna twintig jaar lang kreeg Harm Romkes telkens weer zulke tekens, twintig jaar lang voerde hij strijd, eindeloos werd hij op de proef gesteld, tot hij zich gewonnen gaf en zich daadwerkelijk bekeerd wist. Hij had op zijn dertigste al eens een openbaring gekregen waarin hij zichzelf op de preekstoel zag, en toen, op een avond...

„O ja, die avond in het ziekenhuis”, zegt Reza Pezeshki Nia. „Dat is zo bijzonder.”

‘Ik voelde: ik kón niet sterven’

„Ik was ziek die week”, zegt dominee Romkes. „Maar je bent ondernemer, je moet vooruit. Vrijdagavond kom ik thuis, laat, een uur of twaalf, en ik ben echt ziek. Koorts, mijn keel, alles doet zeer. Ik pak een paar tabletjes, paracetamol, en slik die door met een glas water. Wat gebeurt er? Ze schieten verkeerd, in mijn luchtpijp. Ik dacht werkelijk te stikken. Een ander hād gestikt. Ik dacht werkelijk te sterven, maar ik kón zo, in mijn waarneming, niet sterven. Mijn vrouw erbij, wij naar het ziekenhuis in Lelystad. Ik zit daar voorovergebogen in een stoel om nog een beetje lucht te krijgen, en wat zie ik daar lopen? Een klein torretje, in exact dezelfde kleur als de vloer, en in dat torretje zie ik mijn eigen beeld. Mijn ene voet staat hier, mijn andere voet staat daar, en ik hoef alleen maar dít te doen” – hij trapt – „en het torretje is dood. Ik hoef maar te slaan” – hij slaat op Reza's bureau – „en de vlieg is dood. De HEERE hoeft dat ook maar te doen en ik ben er niet meer. Al die jaren had ik de HEERE tegengestaan. Ik wilde niet volgen, ik wilde niet preken, wat zouden ze op Urk wel niet zeggen? Hoe kón ik praten, hoe kón ik preken? Maar de HEERE vergeldt kwaad met goed, altijd gedaan, en op dat moment kreeg ik mijn leven terug. Dat torretje liep gewoon door, omdat Christus sprak: Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven. Want alleen in Christus is behoudenis. En ik zei: HEERE, ik zal het doen.” Wat deed de dokter in het ziekenhuis? „Die heeft met een buis de stukjes paracetamol uit mijn luchtpijp gehaald. Daarna wilde hij dat ik een paar uurtjes zou blijven, maar ik zei: dokter, ik moet naar huis, morgen hebben wij

Avondmaal. Je begrijpt het misschien niet, dokter, maar morgen mag ik naar de bruiloft van de koning.” En toen? „Toen zei hij: ga maar.”

Het sterfbed van Jantje

Harm Romkes en Reza Pezeshki Nia ontmoetten elkaar voor het eerst bij het sterfbed van Jantje, een vrouw van 45 die als klein meisje een hersenabces had gehad en daarna niets meer kon, niet eens slikken, behalve als er heel voorzichtig een lepel in haar mond werd gedaan. Ze lag in bed en haar ouders verzorgden haar, 42 jaar lang, tot ze een fatale longontsteking kreeg. „Jantje was een gekende”, zegt dominee Romkes. „Ik voelde dat de HEERE onmiddellijk in haar gewerkt had. Nooit eerder had ik een stervende gezien waar zo’n vrede vanuit ging, zo’n blijdschap en vreugde, ondanks dat ze zuchtte onder het lichaam der zonde en des doods. Jantje had wel erfzonden, maar geen dadelijke zonden, en ik voelde dat de HEERE haar zou behouden voor de eeuwigheid.”

„Jantje was een heel lieve meid”, zegt Reza Pezheskinia. „Ik was al dagen druk bezig met zuurstof regelen, infuus regelen, eten regelen, want ze moest aansterken, ze moest worden verpleegd, en toen was het ’s middags drie uur...”

„...en ik had net een stukje uit Openbaring 22 gelezen”, zegt dominee Romkes, „en ik was aan het bidden met de familie erbij, en toen kwam jij binnen.”

De dokter: „En jij zei tegen me dat ik op mijn knieën moest. En wat zei je nog meer? Dat ik naar de hemel mocht? Je zei heel mooie dingen, wat was het ook alweer?”

De dominee: „Ik zei: dag dokter, jij moet ook bekeerd worden. Daar schrok je wel een beetje van.”

De dokter: „Ja!”

De dominee: „Maar dat ik dat zei, Reza, dat was uit liefde, niet om je de les te lezen. Ik zag je op dat moment niet als dokter. Ik zag je als een ziel.”

De dokter: „Ja, en dat voelde ik. Dat het liefde was. Een van de mensen die erbij waren, iemand uit jouw kerk, vroeg later aan me wat

ik ervan vond dat ik van jou op mijn knieën moest. Ik zei: heel bijzonder.”

En was hij op zijn knieën gegaan?

De dokter: „Nee, dat niet.”

Toch is er een soort van vriendschap tussen hen ontstaan. Ze drinken koffie, ze praten, en soms, als Reza Pezeshki Nia op een geloofskwestie stuit die hij niet begrijpt, belt hij Romkes, en die legt het hem dan uit. „De mensen luisteren naar Harm”, zegt hij. „Dat hoor ik van iedereen.”

„Ja, ze luisteren naar me”, zegt Romkes. „Maar ze geloven jou, Reza. Als jij tegen een patiënt zegt dat hij de gevreesde ziekte heeft, dan gelooft hij je en gaat hij er alles aan doen om medicijnen te krijgen en langer te leven. Als ik zeg: je kan morgen sterven, en kán je sterven?, dan gelooft hij me niet. Terwijl hij weet dat het waar is.”

De schuilplaats des Allerhoogsten

Op donderdag 19 maart zijn er zes coronagevallen in Rouveen. De dokter heeft tegen de dominee gezegd: stop met de diensten. De dominee weet nog niet of hij dat zal doen. Hij roept de mensen op om zich te wenden tot Christus. „Alleen in Christus' bloed is behoudenis, ook in tijden van corona.” Hij citeert Psalm 91 vers 1: Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen. Daarna vers 3: Want Hij zal u redden van den strik des vogelvangsters, van de zeer verderfelijke pestilentie.

Bron: NRC 20 maart 2020 reportage van Jannetje Koelewijn

Pop en Janny Poelman

Ga met God

Ga met God en Hij zal met je zijn,
jou nabij op al je wegen
met zijn raad en troost en zegen.
Ga met God en Hij zal met je zijn.

Ga met God en Hij zal met je zijn:
bij gevaar, in bange tijden,
over jou zijn vleugels spreiden.
Ga met God en Hij zal met je zijn.

Ga met God en Hij zal met je zijn:
in zijn liefde je bewaren,
in de dood je leven sparen.
Ga met God en Hij zal met je zijn.

Ga met God en Hij zal met je zijn,
tot wij weer elkaar ontmoeten,
in zijn naam elkaar begroeten.
Ga met God en Hij zal met je zijn.

Liedboek Gezang 416

Creatief kinderwerk

Wel vreemd ineens hoor, dat we zondags niet meer bij elkaar in de kerk zitten. Het fysieke samenzijn is er nu even niet, ook voor de kinderen is er dus geen kindernevendienst op het moment. Gelukkig is er dan de media, die de kindernevendienst dan maar naar huis brengt!

Matthijs Vlaardingerbroek, bekend van zijn buikspreek en goocheltrucs, heeft een site genaamd Creatief Kinderwerk. Juist in deze periode vindt hij het ontzettend belangrijk de boodschap van het evangelie uit te dragen. Voor de zondagen dat er geen samenkomsten zijn, heeft hij een online kinderprogramma bedacht.

De afgelopen twee zondagen ging het over Abram en Lot. Aan de hand van filmpjes wordt dit verder uitgewerkt. Natuurlijk ontbreken knutselwerken, goocheltrucs en andere leuke verwerkingen niet.

Komende zondagen gaat hij beginnen met het paasverhaal.

Zondag 29 maart: Jezus wordt verloochend, verraden en in de steek gelaten

Zondag 5 april: Jezus sterft aan het kruis

Zondag 12 april: Jezus staat op uit de dood

Zondag 19 april: Jezus ontmoet de Emmaüsgangers

Mocht het daarna zo zijn dat de kerken langer gesloten blijven, dan gaat hij verder met Abram en andere Bijbelverhalen.

Omdat geloven niet alleen voor het weekend is, is er vanaf nu (maandag 23 maart) elke werkdag een Henkieshow! Matthijs gaat samen met Henkie en anderen elke dag een Bijbelverhaal uitleggen en er zijn ook leuke ideeën om thuis te doen. Kortom, voor iedereen wat!

We raden jullie deze site van harte aan!! www.creatiefkinderwerk.nl

Veel kijkplezier en wie weet zien we binnenkort een van de goocheltrucs voorbijkomen!

Hartelijke groet van de kindernevendienstleiding

Je hoeft niet bang te zijn

Dit zijn de woorden van een kinderlied die ik afgelopen week beluisterde. Ook al zijn het woorden geschreven voor kinderen, het heeft me diep geraakt. Juist in deze tijd van onrust, angst, onveiligheid, onwetendheid, mogen we juist deze woorden uitspreken.

Je hoeft niet bang te zijn
Al gaat de storm tekeer
Leg maar gewoon je hand
In die van onze Heer

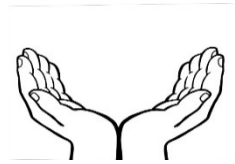
Je hoeft niet bang te zijn
Als oorlog komt of pijn
De Heer zal als een muur
Rondom je leven zijn

Je hoeft niet bang te zijn
Al gaan de lichten uit
God is er en hij blijft
Als jij je ogen sluit

Hoe dichtbij ook het effect van het virus op onze kinderen is, bleek afgelopen weekend. Klaas was met een van onze kinderen naar pake en beppe om wat op te halen, het lag buiten klaar. Beiden zwaaiend aan een kant van het raam, de een binnen en de ander buiten. Eenmaal thuis was het een stil en teruggetrokken kind. Totdat uiteindelijk het hoge woord eruit kwam: wat is het een rotvirus dat ik niet eens met pake en beppe mag knuffelen!! Dit verdriet was zo intens, dat ook bij mij de tranen in de ogen schoten. Gelukkig was de telefoon gewillig en hebben we samen mijn ouders gebeld en samen gehuild om het feit dat het ook een rotvirus is.

Gelukkig hebben wij onze Heer. Ook of misschien wel juist in deze lastige tijd, is Hij er om ons te dragen. Hij geeft ons de rust die we soms zo hard nodig hebben. Angst kan als een negatieve spiraal je naar beneden trekken, soms zit ik er zelf ook middenin en vraag ik me weleens af waar het zal eindigen. Maar dan komt bovenstaand lied weer in mij op en mag ik erop vertrouwen dat God mij zal leiden. Hij

weet de antwoorden waar wij dat niet weten. Is dat makkelijk? Zeer zeker niet, ik vind het soms ontzettend moeilijk! Maar het alternatief vind ik nog lastiger: het zonder God moeten stellen! Dus daarom leg ik maar gewoon mijn hand in die van onze Heer, Hij zal als een muur rondom mijn leven zijn.

Dinie Nijenhuis

Ben je bang voor wat er zou kunnen gebeuren?

Bovenstaande titel las ik in mijn boekje “Bidden brengt je hart tot rust,” van Elizabeth George.

We leven in een onzekere tijd. Veel mensen zijn van slag door het coronavirus wat zich wereldwijd aan het verspreiden is. Het komt erg dichtbij, en de regering treft flinke maatregelen. Wij hebben die als burgers op te volgen om erger te voorkomen.

Het brengt onrust en onzekerheid met zich mee. Sommige mensen worden er angstig van, omdat we niet weten hoe het zich verder zal ontwikkelen.

Hoe kunnen wij hier als christenen goed mee omgaan, en wat zegt de bijbel hierover?

Ik las het volgende:

Ten eerste, besef dat er een verschil is tussen zorg en bezorgdheid of angst. Zorg brengt je ertoe te bidden, te handelen en voorbereidingen te treffen.

Maar bezorgdheid en angst verlammen je.

Ten tweede, wanneer je te maken krijgt met bezorgdheid en reële angst, leer dan de volgende vraag te stellen en te beantwoorden:

“Waar is mijn geloof?” Geloof houdt vertrouwen op God in, terwijl bezorgdheid een gebrek aan vertrouwen is.

Bezorgdheid zegt: “Mijn problemen en zorgen zijn zelfs voor God te groot.”

Maar vertrouwen zegt: “Alle dingen zijn mij mogelijk door Christus, Die mij kracht geeft” (Fil.4:13)

In de bijbel lezen we over “vertrouwen”. Wij verlangen allemaal naar een vast vertrouwen. Wat zijn de sleutels om dit vertrouwen te versterken?

Om daar zo in te groeien dat je niet meer heeft als er gevaar lijkt op te doemen aan de horizon? Hoe krijg je een vast vertrouwen op God, zodat je hart tot rust komt?

-Ontwikkel een intieme relatie met God. Een vriendschap met de Heer zal je staande houden in tijden en situaties waarin je zou kunnen toegeven aan je bezorgdheid of angst.

-Vertrouw op Gods woord. Lees iedere dag de bijbel, zodat je Gods kracht en trouw leert kennen in Zijn zorg voor Zijn kinderen. Als je God beter leert kennen, ga je Hem ook meer vertrouwen.

-Bid voor alles. Wat je nu ook meemaakt of nog zult meemaken, wat er ook met je gebeurt, welke onverwachte of droevige gebeurtenis er ook plaatsvindt, bid! Gebed geeft je altijd en in alle situaties toegang tot de wijsheid van God.

-Ontwikkel je vertrouwen op God. Steeds wanneer je de problemen van je leven aan God overgeeft en Hem de leiding toevertrouwt, werk je aan je vertrouwen op Hem. Vertrouw op Hem voor wijsheid voor je probleem.

Vertrouw op Hem voor liefde voor de mensen die bij je probleem betrokken zijn. En vertrouw op Hem voor kracht, zodat je standvastig blijft.

-Doe een stap in geloof. Aan de slag! Doe wat God je ook maar zegt. Doe wat juist is. En doe alles wat je maar kunt om af te rekenen met je angst en met het probleem dat je bezorgdheid veroorzaakt.

-Breng je hart tot rust door je vertrouwen op God te ontwikkelen en bidden tot een gewoonte te maken. Weiger je vandaag bezorgd te maken. Doe jouw deel. Bid tot God, en vertrouw volkomen op Hem.

Onderstaand gebed kunnen we bidden om onze relatie met God te versterken.

“Vader, als ik kijk naar de toekomst met al haar onzekerheden, krimp ik vaak ineen van angst. Help me om niet naar het onzekere te kijken, maar naar het zekere - Uw geruststellende aanwezigheid. Heere Jezus, U zegt dat ik U kan vertrouwen als mijn goede Herder. Wat de

toekomst ook zal brengen, ik weet dat U er zult zijn. Dus “mij ontbreekt niets.”

“God heeft ons niet gegeven een geest van vreesachtigheid, maar van kracht en liefde en bezonnenheid.” (2 Tim 1:7)

Ik hoop dat we bovenstaande woorden met elkaar in praktijk kunnen brengen, om zo een groot vertrouwen te ontwikkelen in de kracht en de liefde van onze God en Vader. Dat we daardoor de rust mogen ervaren waarnaar ons hart zo verlangt.

Ina van der Veen

Toch blijven leven

Hopen is toch blijven leven
in de vertwijfeling,
en toch blijven zingen
in het duister.

Hopen is weten dat er liefde is,
is vertrouwen in het morgen,
is in slaap vallen
en wakker worden
als de zon weer opgaat.

Is bij de storm op zee
land ontdekken.
Is in de ogen van de ander
lezen dat hij je heeft verstaan.

Zolang er hoop is,
zolang is er ook bidden,
en zolang zal God je
in Zijn handen houden.

Henri Nouwen

Bijdrage Ina van der Veen

Weet je dat de Vader je kent. (Een parel in Gods hand)

tekst & muziek: Gerda Hettaasch & Rikkert Zuiderveld, © Unisong Music Publishers

Nou heb ik weer de ranja omgegooid, ik leer het nooit. Mijn bloes zit onder de spaghetti mix, ik kan ook niks. Ik snap al weer niks van die rare som, ik ben zo dom. Al noemt de hele klas mij sacherijn, ik mag er zijn. God houdt van mij, God houdt van mij!

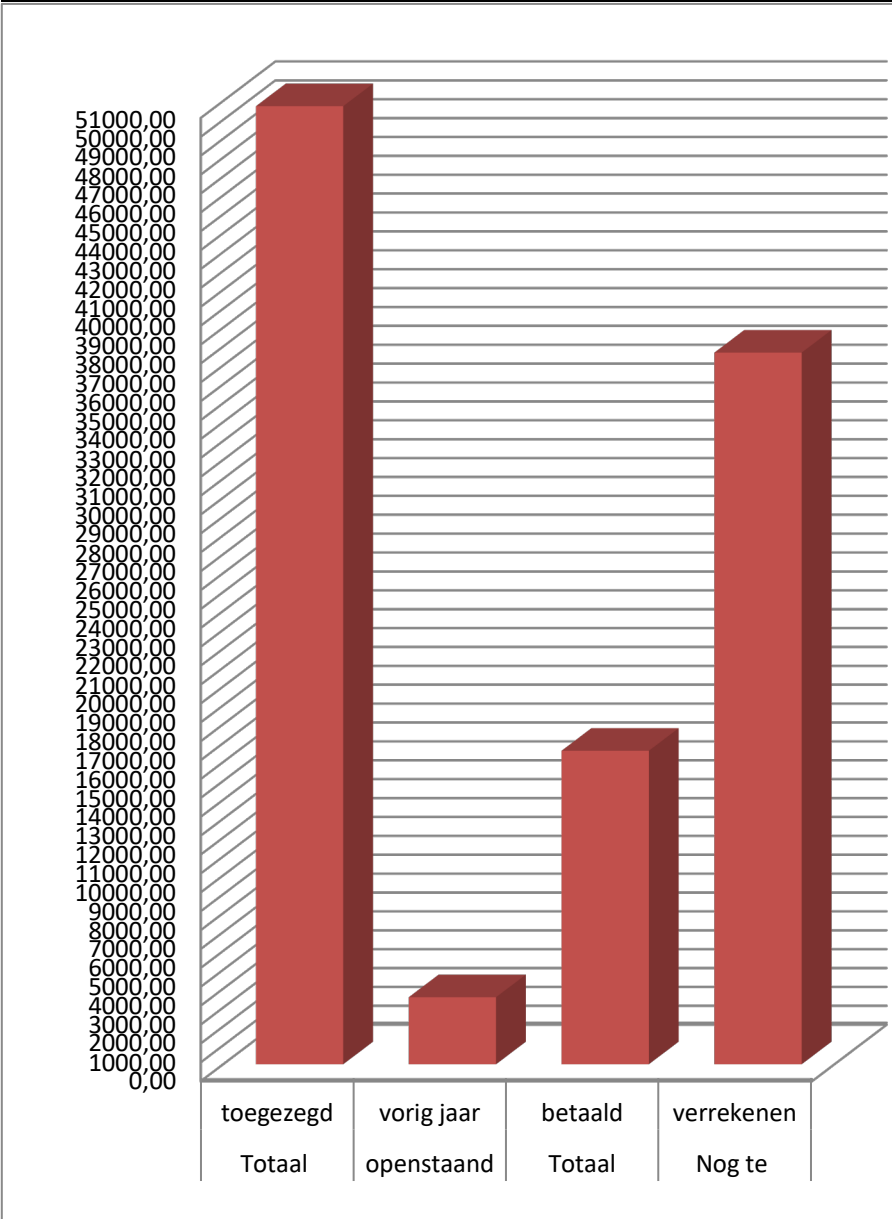
**BUBEL
KLEURPLATEN**
GOD HOUDT VAN JOU

Gemeenteleden elders

Vergeet u niet de mensen die elders verzorgd worden?

- Br. B. Hamstra, Zonnehuis Oostergast, C2, Gemmastraat 63, 9801 VG Zuidhorn
- Zr. L. Veenstra-Miedema, Talma Hoeve, Johanneswâld 1, 9269 VS Feanwâlden
- Zr. W. Dijkstra-de Boer, De Nieuwe Wierde, Afdeling 2, kamer 213, Burmanniastraat 1, 9843 EJ Grijpskerk

Kerkbalans		Totaal		
2020	Totaal	openstaand	Totaal	Nog te
t/m februari	toegezegd	vorig jaar	betaald	verrekenen
	50.725,30	3.550,00	16.598,42	37.676,88

Uitleg foto voorpagina

De tijd waarin wij nu leven, de veertigdagentijd, is vanouds een tijd van bezinning, van vasten. We bereiden ons voor op Pasen en proberen zo sober mogelijk te leven. Nou, dat laatste is in deze tijd van Corona niet zo moeilijk vol te houden. Heel bijzonder.

Op de voorpagina van het decembernummer stond al een foto van de Sagrada Familia, ontvangen van Diederika Faber, passend bij Kerst. Op de voorkant van deze kerkwijzer ziet u een drietal foto's naast elkaar van diezelfde kerk, namelijk de lijdensfaçade.

Van links naar rechts:

Foto 1: de kus van Judas met daarnaast het magische vierkant

Foto 2: Jezus bij Pilatus

Foto 3: Jezus aan het kruis

De kerk bestaat uit drie façades. Aan de noordoostkant is de geboortefaçade (zie kerkwijzer december).

De zuidwestfaçade staat in het teken van het lijdensverhaal.

De laatste façade, aan de zuidoostkant, wordt de façade van de Glorie.

Aan deze gevel zijn ze nog vrijwel niet begonnen. Deze façade zal als allerlaatste deel van de kerk voltooid worden.

De lijdensfaçade is een halve eeuw na de noordoostgevel gebouwd onder leiding van Josep Maria Subirachs en is dus in een veel modernere stijl "bekleed" met veel "hoekige" sculpturen. Geheel andere stijl dan de geboortefaçade van Gaudi.

Boven in het portaal hangt een sculptuur van Jezus aan het kruis. Ook is er op deze gevel een magisch vierkant te vinden waarvan de magische Constante 33 is, de leeftijd waarop Jezus Christus stierf.

Foto 4: de gehele façade

(Foto's en uitleg met dank aan Diederika Faber)

Algemene Info

Moderamen

Preses	S. Douma	tel 613927
e-mail:	siebranddouma@live.nl	
Kerkelijk werker	A. Klomp 0512-510593	<u>06-33633417</u>
e-mail:	a.j.klomp56@gmail.com	
Scriba	J. Poelman-van de Brake	tel 613411
e-mail:	pobra@home.nl	
Ouderling-kerkrentmeester	J. Jongsma	tel 612672
Lid diaconie	K. de Wit	tel 06-41315750

Diaconie

Voorzitter	K. de Wit	tel 06-41315750
Penningmeester	A. Martini-Oldenburger	
Secretaris	J. Tuinstra-Kooi	
Diaken Kerk in Actie	K. de Wit	

Bezoekmedewerkster voor Het Hooge Heem en Het Zonnehuis
Oostergast: A. Martini-Bosklopper tel 612048

Inleveren kopy Kerkwijzer

De eerstvolgende inleverdatum is [uiterlijk maandag 27 april !!](#)

Het drukwerk voor de Kerkwijzer wordt verzorgd door